

Činnost východočeské podskupiny - Skupiny pro výzkum dravých ptáků a sov - v roce 1983

Tomáš Diviš, Česká Skalice.

V roce 1983 měla východočeská podskupina 21 jednotlivých nebo kolektivních členů. Aktivně se do plnění výzkumných úloh nakonec zapojilo 19 členů, dva z nich však jako členové kolektivu vedeného Cibulkou. Jeden z členů svoji neúčast v roce 1983 omluvil a zároveň požádal o zrušení členství a další neposlal ani po urgenci žádnou zprávu.

Pracovní výsledky podskupiny v roce 1983 lze označit za celkově velmi dobré, v některých úlohách jako rekordní, především díky práci několika členů, kteří se na určitý druh nebo druhy specialisují.

Výsledky dosažené v jednotlivých úlohách

Inventarizace hnízd - jako základního výzkumného úkolu Skupiny pro výzkum dravých ptáků a sov (dále jen SVDPS) se jí zúčastnili v různé míře všichni aktivní členové podskupiny, Mercel a Vondra v kolektivu vedeném Cibulkou. Bylo dosaženo velmi dobrých výsledků, zejména u druhů sledovaných specialisty.

Celkem bylo 17 jednotlivými nebo kolektivními členy podskupiny nalezeno 489 obsazených hnízd a předpokládáno hnízdění dalších 155 párů 8 druhů dravých ptáků a 6 druhů sov. Při porovnání s výsledky inventarizace v troficky nepříznivém roce 1982 (hluboký pokles početnosti populací hraboše polního) došlo k nárůstu počtu nalezených hnízd u káně lesní, poštolky obecné, sovy pálené, puštika obecného a kalouse ušatého, tedy u druhů, které jsou potravně specialisované na hraboše polního.

Všichni členové podskupiny zařadili tentokrát své nálezy hnízd do příslušných kvadrátů, resp. jejich částí (čtvrtin). Více nebo méně úplná inventarizace hnízdicích dravců a sov byla v roce 1983 provedena v těchto kvadrátech a částech kvadrátů: 5562, 5660, 5661, 5662, 5760, 5761, 5860, 5861,

5960, 6065, 6160, 6165, 6364, 6365, 6464, 6465, 5359/D, 5459/B, 5461/A, 5461/B, 5561/B, 5563/A, 5563/C, 5659/A, 5659/B, 5663/A, 5663/C, 5762/A, 5762/C, 5764/B, 5857/B, 5862/A, 5863/A, 5863/B, 5863/C, 5959/A, 5962/B, 5963/B, 5963/C, 6060/B, 6060/C, 6060/D, 6062/B, 6063/A, 6063/D, 6159/A, 6159/B, 6159/D, 6161/C, 6162/A, 6162/B, 6160/B, 6359/B, 6359/D, 6459/D, 6460/C, 6460/D, 6559/A, 6560/A, 6746/A.

Na celkové ploše sledovaného území 3543 km² (31,5 % rozlohy Východočeského kraje) bylo tedy v roce 1983 zjištěno nebo předpokládáno hnízdění 175 párů káně lesní, 62 párů krahujce obecného, 49 párů jestřába lesního, 4 páry včelojeda lesního, 52 párů motáka pochopa, 1 páru motáka pilicha, 6 párů ostříže lesního, 159 párů poštolky obecné, 15 párů sovy pálené, 11 párů výra velkého, 9 párů sýčka obecného, 69 párů puštika obecného, 29 párů kalouse ušatého a 2 páry sýce rousného.

Kroužkování se zúčastnilo 14 členů podskupiny, všichni samostatní kroužkovatelé. V kolektivech vedených Cibulkou a Dukou kroužkovali ještě Mercel, dr. Špalek, Šereda a Zajíc.

Přesto, že rok 1983 lze obecně označit za troficky průměrný a těmto podmínkám odpovídala i výše reprodukce u většiny sledovaných druhů, bylo dosaženo velmi dobrých výsledků, u řady druhů i celkově rekordních. Rozhodující podíl na těchto výsledcích má opět práce skupiny specialisovaných členů, zejména u káně lesní, krahujce obecného, jestřába lesního, motáka pochopa, poštolky obecné a puštika obecného. Z celkového počtu okroužkovaných ptáků bylo 89,3 % mláďat na hnízdech, tedy prokazatelně příslušníků místních populací.

Okroužkováno bylo 948 ex. pull. a 113 ex. f. g. 8 druhů dravých ptáků a 6 druhů sov. Při porovnání s výsledky v roce 1982 došlo k výraznějšímu nárůstu u káně lesní, krahujce obecného, poštolky obecné, sovy pálené, puštika obecného a kalouse ušatého.

Populační dynamika - bylo získáno množství cenných údajů, zejména u těch druhů, které jsou předmětem specialisace. Část získaného materiálu byla použita v samostatných publikacích členů podskupiny, další bude ještě použit.

Potravní ekologie - 4 členové podskupiny sebrali celkem 1718 ks vývržků 3 druhů dravých ptáků a 5 druhů sov. Jeden člen podskupiny provádí determinaci zbytků potravy ve vývržcích sám, další spolupracují s dr. Anděrou.

Někteří z členů sledují složení potravy i podle zbytků na hnízdech. Jeden z členů podskupiny zaslal svá dlouholetá pozorování na hnízdech káně lesní studentce Př. F UK v Praze jako materiál pro diplomní práci o potravní ekologii.

Budky a umělá hnízda - v roce 1983 bylo členy podskupiny instalováno 15 budek. Za celou dobu existence SVDPS bylo členy naší podskupiny instalováno 415 budek a 17 umělých hnízd.

Rozmístování umělých hnízdišť přináší pozitivní výsledky v oblasti praktické ochrany i výzkumu (ověřování hnízdního výskytu).

Zpětná hlášení - přehled zpětných hlášení došlých za rok 1983 zaslalo 7 členů podskupiny (viz komentář k jednotlivým druhům).

Sběr vajec - bylo sebráno 1 neoplozené vejce ostříže lesního a 4 vejce krahujce obecného a odeslána na rozbor. SVÚ v Jihlavě zaslal výsledky analýzy 1 vejce ostříže lesního a 1 vejce puštíka obecného (viz komentář).

Zimní příkrmování dravců - v různé míře dravce v zimě příkrmovalo 9 členů podskupiny. Diviš zjistil na újedi 1 - 3 ex. káně lesní. Dusík v lednu a únoru 1983 vyložil na újedi u Sendražic asi 1500 kuřat a pozoroval tam hlavně kání lesní (současně nejvíce 24 ex.), koncem února však také 2x jestřába lesního. V listopadu a prosinci však zjistil na újedi jen 2 ex. káně lesní, protože byl nadbytek přirozené

potravy - hraboše polního.

Zimní sčítání dravců - zabývalo se jím 10 členů podskupiny.

Ostatní činnost -

s ÚVO ČSAV v Brně při získávání biometrických dat a při výzkumu nidobiologie spolupracuje 8 členů podskupiny. Bělka provedl v okrese Rychnov nad Kněžnou mezi všemi MS a lesnickými úseky dotazníkovou akci na hnízdní výskyt výra velkého. Cibulka vede Stanici mladých ochránců přírody při Semenářském statku v Chrudimi a JZD Tuněchody, Ornitologický kroužek při ODPM v Chrudimi a pionýrský oddíl Ochránců přírody při ZŠ spolu se spolupracovníky a členy kroužků vyrobil a v polích rozmístil 80 berliček pro dravce. Diviš spolupracuje s KSSPOP Vč. kraje a Odborem kultury ONV v Náchodě, rediguje Zpravodaj SVDPS.

Dusík vede Ornitologickou sekci v ZO ČSOP při KDPM v Hradci Králové.

Ing. Hlaváč spolupracuje se ZŠ v Havlíčkově Brodě při ochraně ptáků.

Kurtak spolupracuje se ZO ČSOP a MS v okrese Náchod.

Ptáček pečuje o poraněné a nemocné dravce. V roce 1983 zachránil po 1 ex. káně lesní, jestřába lesního a poštolky obecné.

Voříšek je instruktorem Kroužku mladých ochránců přírody při MěDPM v Chocní.

Činnost publikační, popularizační a propagační

V odborném a denním tisku publikovali 3 členové podskupiny celkem 7 článků. Na konferencích, v klubech, kroužcích a ve školách předneslo 7 členů podskupiny celkem 11 referátů, přednášek a besed. Na dvou výstavních fotografiích s ochrannářskou tematikou se podíleli 3 členové podskupiny, jeden člen podskupiny spolupracoval na natáčení Československého rozhlasu.

Komentář k jednotlivým druhům (populační dynamika, potravní ekologie, zpětná hlášení a jiné), vzácná a zajímavá pozorování

Orel skalní - Aquila chrysaetos

Kalenský uvádí několik pozorování ze své cesty po Slovensku. Dne 09.08.1983 pozoroval 1 ex. za přeletu nad Sokolí dolinou ve Slovenském ráji. Dne 13.08.1983 pozoroval 1x a dne 14.08.1983 2x po 1 ex. za přeletu Jaloveckou dolinou v Západních Tatrách.

Orel křiklavý - Aquila pomarina

Dne 27.07.1983 pozorovali Lněničková, Ing. Žďárek, Hromádka a Diviš 1 ex. za přeletu u obce Socovce (MT). Bratři Plesníkovi podali zprávu o pozorování na lokalitě Mrtvý luh na Šumavě v 08.1982.

Káně lesní - Buteo buteo

Bylo obsazeno 122 obsazených hnízd a hnízdění dalších 53 párů bylo předpokládáno. Celkem bylo okroužkováno 152 ex. - 120 ex. pull. a 32 ex. f. g. Změřeno bylo 26 ex. f. g.

Na 48 hnízdech bylo v úplné snášce zjištěno v průměru 2,75 vejce (2x 1, 14x 2, 27x 3, 4x 4, 1x 5). Snášku 5 vajec našel Diviš, hnízdo však bylo při mýtné těžbě v porostu opuštěno. Na 103 hnízdech bylo v průměru 1,67 odrostlého mláděte (20x 0, 22x 1, 36x 2, 22x 3, 3x 4).

Poměrně dobré trofické podmínky v nižších polohách (300 m n.m. a níže - Diviš) se projevily příznivě na velikosti snášek a zčásti i na počtu mláďat na hnízdech, zatímco ve vyšších polohách až do léta přetrvávaly nepříznivé potravní podmínky z roku 1982. Dobrovolný našel dvě hnízda pouhých 180 m od sebe. Petra zjistil na hnízdě uloveného kalouse ušatého, který nedaleko hnízdil, na jiném hnízdě našel značné množství zbytků z chroustů. Diviš na jednom z hnízd našel mimo jiné i 6 ex. myšic.

Zpětná hlášení:

D 70 048 02.06.1981 Světlá (Náchod) 50.26 N 16.01 E Diviš
pull. 26.07.1982 střelena Chlumeč n/C. (Hradec Králové)
50.09 N 15.28 E

C 74 348 03.01.1983 Starkoč (Náchod) 50.25 N 16.06 E Diviš
f. g. 22.02.1983 nalezená uhynulá Vesce (Tábor)
49.15 N 14.41 E

C 64 364 08.06.1979 Olešnice (Blansko) Hájek
pull. 20.04.1980 chycena do želez Boskovice (Blansko)

C 66 851 19.06.1980 Olešnice (Blansko) Hájek
pull. 04.1982 nalezena uhynulá Crhov (Blansko)

C 66 868 29.05.1981 Študloy (Svitavy) Hájek
pull. 12.08.1981 střelena Zálší (Ústí nad Orlicí)

C 67 519 09.06.1981 Rozhraní (Svitavy) Hájek
pull. 20.08.1981 střelena tamtéž

C 75 859 05.06.1983 Luková (Ústí nad Orlicí) Hájek
pull. 10.09.1983 střelena Střeň (Olomouc)

C 65 231 07.06.1980 Velký Vrašťov (Trutnov) Petera
pull. 08.02.1981 nalezena uhynulá Třebovětice (Jičín)

Káně rousná - Buteo lagopus

Chycen okroužkovan a změřen byl 1 ex. f. g. V zimě 1983/84 byla pozorována na více místech. Bělka pozoroval 13. 11. 1983 2 ex. u Čestic, 07.12.1983 1 ex u Liblé a 13.12.1983 3 ex. u Častolovic (RK). Diviš pozoroval 24.02.1983 1 ex. u přehrady Rozkoš, 18.12.1983 2 ex. u Dolan, 27. 12. 1983 1 ex. u Rychnovka, 17.12.1983 1 ex. u Provodova, 24.12.1983 2 ex. a 26.12.1983 1 ex. u Dolska (NA). Voříšek pozoroval 04.12.1983 1 ex. v kvadrátu 5963, Vrána dne 03.10.1983 1 ex. za přeletu hřebene Orlických hor v SPR Bukačka (RK).

Zpětná hlášení:

C 73 004 16.02.1983 Častolovice (Rychnov n/Kn.) Bělka
L +K 05.03.1983 nalezena uhynulá Boskovice (Blansko)

Krahujec obecný - Accipiter nisus

Bylo nalezeno 51 obsazených hnízd a hnízdění dalších 11 párů bylo předpokládáno. Okroužkováno bylo celkem 146 ex. - 140 ex. pull. a 6 ex. f. g. Změřen byl 1 ex. f. g.

Na 29 hnízdech bylo v úplné snášce zjištěno v průměru 4,72 vejce (2 x 3, 10 x 4, 11 x 5, 6 x 6). Na 48 hnízdech bylo v průměru 3,23 odrostlého mláděte (10 x 0, 1 x 1, 1 x 2, 11 x 3, 10 x 4, 11 x 5, 4 x 6).

Rok 1983 lze z hlediska reprodukce označit po dvou podprůměrných letech za úspěšný. Vedle dobrých trofických podmínek se patrně kladně projevil i vliv příznivých povětrnostních podmínek. Ing. Hlaváč opět zjistil úspěšné hnízdění (4 mláďata) v městském parku v Havlíčkově brodě. Diviš našel hnízdo v silně lidmi frekventovaném příměstském lese v Červeném Kostelci (NA). Z hnízda bylo úspěšně vyvedeno 6 mláďat. Bělka a Diviš pozorovali napodzim ptáky při lovu hrabošů.

Zpětná hlášení:

E 245 516 12.06.1978 Žernov (Náchod) 50.26 N 16.03 E Diviš
F pull. 05.11.1981 uhynulý Holice v Č. (Pardubice)
50.04 N 15.59 E

E 252 216 13.06.1981 Nové město n.M. (Náchod) 50.21 N
16.10 E Diviš
F pull. 03.04.1982 nalezen mrtev Náchod 50.25 N 16.10 E

E 255 633 21.06.1983 Červený Kostelec (Náchod) 50.29 N
16.06 E Diviš
F pull. 10.09.1983 nalezen mrtev Bříšťany (Jičín) 50.19 N.
15.37 E

E 244 838 04.08.1978 Rodov (Hradec Králové) Doubrava
pull. 20.09.1978 střelen Skalička (Hradec Králové) Dusík

Jestřáb lesní - *Accipiter gentilis*

Bylo nalezeno 33 obsazených hnízd a hnízdění dalších 16 párů bylo předpokládáno. Okroužkováno bylo 43 ex. - 36 ex. pull. a 7 ex. f. g. Změřen byl 1 ex f. g.

Na 21 hnízdě bylo v úplné snášce zjištěno v průměru 3,00 vejce (1 x 1, 4 x 2, 10 x 3, 6 x 4). Na 30 hnízdech bylo

v průměru 1,57 odrostlého mláděte (11 x 0, 3 x 1, 6 x 2, 8 x 3, 2 x 4).

Diviš zaznamenal pokles počtu hnízdících párů v jím sledované oblasti po několika letech provozu dvou bažantnic. Velmi zajímavý případ popisuje ing. Hlaváč. Dne 07.05.1983 našel na jednom ze straších hnízd přístavbu a dne 26.05. tam již byla 3 vejce. Při další kontrole 18.06. byla na hnízdě stále 3 celá vejce, na vyplašenou samici však z nedalekého porostu naletovala dvě tohoroční mláďata a dožadovala se potravy. Hnízdo s vejci bylo později opuštěno a ptáci nebyli pozorováni. Ing. Hlaváč se domnívá, že se jednalo o dvojí hnízdění těchto ptáků nebo o hnízdění s druhou samicí. Petera píše, že 3 z jím sledovaných hnízd byla vystřelena myslivci, vystřelení samice uvádí i Hájek a Kurtak píše o vystřelení dvou mláďat na hnízdě v bažantnici.

Zpětná hlášení:

C 71 680 29.05.1981 Běstviny (Rychnov n./Kn.) 50.19 N 16.09 E
Diviš
F pull. 09.1982 střelen Jeníkovice (Hradec Králové)
50.14N 16:00E

C 164 518 01.06.1979 Chvalkovice (Náchod) 50.25N 15.59E
Diviš
M pull. 05.07.1981 nalez. mrtev Nový Ples (Náchod)
50.19N 15.57E

C 65 971 21.05.1982 Chvalkovice (Náchod) 50.25N 15.59E
Diviš
F pull. 07.08.1982 nalez. mrtev Řešetova Lhota (Náchod)
50.26N 16.06E

C 71 695 31.05.1981 Kost.Končiny (Náchod) 50.29N 16.08E
Diviš
M pull. 19.07.1981 nalezen mrtev Č.Kostelec (Náchod)
50.20N 16.06E

C 66 159 08.06.1980 Trubějov (Náchod) 50.26N 16.07E Diviš
pull. 03.1982 střelen Provodov (Náchod) 50.23N 16.07E

C 66 189 21.05.1981 Veselice (Náchod) 50.21N 16.02E Diviš
pull. 23.08.1981 střelen Jenikovice (Hradec Králové)
50.14N 16.00E
C 66 858 07.01.1981 Rozhraní (Svitavy) Hájek
M 1K 09.10.1982 kontrolován tamtéž
01.12.1983 kontrolován tamtéž
C 75 580 03.06.1982 Horní Kalná (Trutnov) Kalenský
pull. 20.09.1982 zabit v bažantnici Úlibice (Jičín)

Luňák červený - *Milvus milvus*

Dne 21.08.1983 pozorovali dr. Beneš, dr. Danko, Ing. Žďárek
a Diviš 1 ex. za přeletu u obce Blatné Remety (MI). Vrána
pozoroval 15.04.1983 1 ex. za přeletu u lomu Ležáky v okre-
se Kost.

Luňák hnědý - *Milvus migrans*

Dne 21.08.1983 pozorovali dr. Beneš, dr. Danko, Ing. Žďárek
a Diviš 1 ex. za přeletu u obce Blatné Remety (MI).

Včelojed lesní - *Fernis apivorus*

Byla nalezena 2 obsazená hnízda a hnízdění 2 párů bylo před-
pokládáno. Druh kroužkován nebyl.

Na 1 hnízdě byla v úplné snášce 2 vejce, na 2 hnízdech bylo
1 a 3 odrostlá mláďata. Žádný z členů podskupiny nevěnuje
druhu zvláštní pozornost. Jako hnízdič nepochybně mnohem
hojnější, než se zdá z dosažených výsledků inventarizace.

Moták pochop - *Circus aeruginosus*

Bylo nalezeno 46 obsazených hnízd a hnízdění 6 párů bylo
předpokládáno. Okroužkováno bylo 93 ex. pull.

Na 21 hnízdě bylo v úplné snášce zjištěno v průměru 4,71
vejce (2 x 3, 5 x 4, 11 x 5, 3 x 6). Na 38 hnízdech bylo
v průměru 2,87 odrostlého mláďate (6 x 0, 2 x 1, 4 x 2,
11 x 3, 9 x 4, 6 x 5).

Po zániku nebo znehodnocení malých hnízdních lokalit dochází
na některých lokalitách k vysoké koncentraci hnízdicích pá-
rů. Hnízda na nepodmáčených lokalitách jsou v poslední době
často ničena prasetem divokým nebo jsou takové lokality opuš-
těny.

Zpětná hlášení:

D 78 956 19.06.1982 Slavetín (Náchod) 50.20N 16.03E Diviš
pull. 08.10.1982 nalez.mrtev Bohuslavice (Náchod)
50.19N 16.05E
D 74 110 20.06.1981 Mlýnec (Jičín) Šťastný
pull. 20.07.1981 nalezen mrtev Hrdíško (Jičín) Dusík

Moták pilich - *Circus cyaneus*

Bylo zjištěno 1 obsazené hnízdo v tradiční oblasti výskytu
na Vysočině. Dobrovolný píše, že sám hnízdo nesledoval,
podle sdělení lesníka z něho však bylo úspěšně vyvedeno 5 mláďat.

V zimním období 1983/84 byl na více místech zaznamenán výskyt
hibernantů. Bělka pozoroval 12.11.1983 1 ex. F nebo 1K u
Elchovic (UO), dne 08.12.1983 1 ex. M a 12.12.1983 2 ex. M
u Častolovic (RK). Diviš u obce Dolsko (NA) pozoroval
11.11.1983 a 26.11.1983 po 1 ex. F nebo 1K, 26.12.1983 1 ex. M
a 1 ex. F nebo 1K a 31.12.1983 1 ex. F nebo 1K. Kollert pozo-
roval ve dnech 24. - 29.12.1983 2 ex. M na lukách u řeky
Orlice (RK). Vrána pozoroval dne 30.10.1983 1 ex. M a 1 ex. F
nebo 1K za přeletu hřebene Orlických hor (RK).

Moták lužní - *Circus pygargus*

Okroužkováno bylo 1 ex. M +1K, změřeny byly 3 ex. f. g.
Ve dnech 20. - 26.08.1983 pozorovali dr. Beneš, dr. Danko,
Ing. Žďárek a Diviš až 12 ex. spolu u obce Blatné Remety (MI).

Orlík krátkoprstý - *Circus gallicus*

O pozorování 1 ex. u obce Dobronín (HB) dne 31.08.1983 píše
Dobrovolný. Orlík poletoval po poli, usedal na řádky slámy
a oštípoval naklíčenou pšenici.

Ostříž lesní - Falco subbuteo

Byla nalezena 4 obsazená hnízda a hnízdění dalších 3 párů bylo předpokládáno. Divišem nalezené hnízdo nebylo na území Východočeského kraje. Okroužkovány byly 2 ex. pull.

Na 1 hnízdě byla v úplné snášce 2 vejce, na 4 hnízdech bylo v průměru 1,00 odrostlého mláděte (2 x 0, 2 x 2).

Vyšší počet zjištěných hnízd není důsledkem zvyšující se početnosti druhu, ale rostoucím zájmem o něj. Dobrovolný píše, že jím nalezené hnízdo bylo nepřístupné. Od návratu na lokalitu sledoval pár ing. Hlaváč. Ptáci obsadili hnízdo na okraji lesa a při kontrole dne 15.07.1983 byla zjištěna 2 vejce. V té době se však až ke hnízdu přiblížily meliorační práce doprovázené význačnými terénními úpravami přímo pod hnízdem. Ptáci hnízdo opustili, ale v okolí se zdržovali až do odletu. Kalenský pozoroval dne 14.08.1983 3 ex. nad Jaloveckou dolinou v Západních Tatrách. Diviř u hnízda při kontrole pozoroval 3 dospělé ptáky.

Ing. Hlaváč zaslal výsledky rozboru 1 vejce, provedeného SVÚ v Jihlavě: HCB HCH HCH DDE DDT+DDD PCB mg/kg
0,101 stopy stopy 1,358 stopy 3,478

Sokol stěhovavý - Falco peregrinus

Dne 01.10.1983 pozorovali Lněničková, ing. Žďárek, Hromádka, Koza a Diviř 1 ex. M 1K při útocích na bahňáky na přehradě Rozkoš (NA). Druhý den ráno tam týž ex. pozoroval ing. Jech. Pozorování 1 ex. 1K 02.10.1983 bez udání lokality uvádí Dobrovolný. Flesníkovi píše o pozorování ve 10.1982 na Velkém Tisém.

Dřemlík tundrový - Falco columbarius

Diviř pozoroval dne 29.10.1983 1 ex. u obce Provodov (NA).

Poštolka rudonohá - Falco vespertinus

Ve dnech 23. - 30.07.1983 pozoroval Diviř několikrát po 1 ex. u obce Socovce (MT). Ve dnech 20. - 26.08.1983 pozorovali

dr. Beneš, dr. Danko, ing. Žďárek a Diviř 1 - 4 ex. u obce Blatné Remety (MI).

Poštolka obecná - Falco tinnunculus

Bylo nalezeno 137 obsazených hnízd a hnízdění 22 dalších párů bylo předpokládáno. Celkem 64 párů obsadilo instalované budky. Okroužkováno bylo celkem 405 ex. - 372 ex. pull. a 33 ex. f. g. Změřeno bylo 24 ex. f. g.

Na 70 hnízdech bylo v úplné snášce zjištěno v průměru 5,19 vejce (1 x 2, 3 x 3, 13 x 4, 24 x 5, 24 x 6, 4 x 7, 1 x 8). Na 107 hnízdech bylo v průměru 4,23 odrostlého mláděte (11 x 0, 1 x 1, 4 x 2, 9 x 3, 20 x 4, 38 x 5, 21 x 6, 3 x 7).

Dusík píše, že hnízdění bylo ovlivněno nárůstem hustoty populace hraboše polního pozdě zjara a v létě. V některých případech byly snášky založeny až v VI. a VII. Jeden z jím sledovaných párů zahnízdil dvakrát. Ze snášek 7 a 4 vejce vyvedl 6 a 4 mláďata. Na hnízdech nacházel výhradně hraboše. Bělka nalezl 7 hnízd v urbanním biotopu na stavbách. Kurtak sledoval pár, který hnízdil ve spadané omítce na úzkém okením plechu. 2 hnízda bylo úspěšně vyvedeno 5 mláďat. Rovněž většina Voříškem sledovaných nebo předpokládaných hnízd byla v urbanním prostředí ve Vysokém Mýtě. Petera našel v hnízdě na kostele ve zbytcích potravy také 4 ex. pull. kavky obecné.

Zpětná hlášení:

E 242 853 12.06.1977 Česká Skalice (Náchod) 50.24N 16.03E
Diviř

pull. 30.01.1981 nalez. mrtva Rychnov n/Kn. 50.10N
16.17E

E 247 012 17.05.1978 Smiřice (Hradec Králové) Klúz
pull. 13.03.1979 nalez. mrtva Lochenice (Hradec Král.)
Dusík

E 252 452 14.06.1982 Svobodné Dvory (Hradec Králové) Dusík
pull. 17.03.1983 úhyn na hnízdě tamtéž

E 259 212 06.07.1982 Vrchlabí (Trutnov) Kalenský
pull. 29.10.1982 Zarzaitine, Casis - Alžír

- E 253 782 05.07.1980 Hustířany (Náchod) Petera
pull. 12.08.1982 nalez. uhynulá Nové Město n/Met.(Náchod)
- E 256 046 18.06.1983 Velký Vřeřtův (Trutnov) Petera
pull. 10.09.1983 nalez. uhynulá Lázně Bělohrad (Jičín)
- E 233 678 07.06.1979 Luková (Ústí nad Orlicí) Štancl F.
pull. 27.04.1982 nalez. uhynulá Proseč (Chrudim)
- E 227 655 10.06.1981 Albrechtice (Ústí n.Orl.) Štancl F.
pull. 21.-23.09.1982 chycená poraněná Hnátnice (Ústí n/O.)
nalezena zesláblá - úhyn 28.09.1982 Dolní Dobrouč
(Ústí nad Orlicí)

Orlovec říční - Pandion haliaëtus

Diviš pozoroval na přehradě Rozkoš (NA) 30.08.1983 1 ex. 02. a 09.1983 po 2 ex. a 01.10.1983 1 ex. Dne 03.09.1983 pozoroval 1 ex. na rybníku Tuří u Slavětína a dne 16.09.1983 2 ex. u obce Roztoky (NA). Vrána pozoroval po 1 ex. 17.09.1983 a 08.09.1983 na přehradě Rozkoš a dne 16.10.1983 1 ex. v SPR Babiččino údolí (NA).

Sova pálená - Tyto alba

Bylo nalezeno 11 obsazených hnízd a hnízdění 4 párů bylo předpokládáno. Okroužkováno bylo celkem 37 ex. - 33 ex. pull. a 4 ex. f. g. Změřen byl 1 ex f. g. Na hnízdech bylo zjištěno v úplné snášce v průměru 5,80 vejce (1 x 4, 1 x 5, 1 x 6, 2 x 7). Na 6 hnízdech bylo v průměru 5,33 odrostlého mláděte (1 x 3, 2 x 4, 1 x 6, 1 x 7, 1 x 8).

Bělka píše, že řada hnízdišť byla opuštěna, některá proto, že byl sovám zamezen přístup (věže a zvonice). Dobrovolný a Petera zjistili hnízdění pouze na podzim v IX. a X., kdy všeobecně výrazně stoupla denzita populací hraboše. Rovněž Diviš dostal zprávu o hnízdění v IX., Dusík naopak píše, že na podzim nezahníždila ani při dobrých potravních podmínkách.

Zpětná hlášení:

- D 70 594 25.06.1981 Lanškroun (Ústí n.Orl.) Štancl F.
pull. 24.11.1981 nalezena uhynulá Holice v č.(Pardubice)

- D 70 599 25.06.1981 Luková (Ústí nad Orlicí) Štancl F.
pull. 18.04.1982 nalezena mrtvá Běstviny (Rychnov n.Kn)
- D 70 625 24.08.1981 Lanškroun (Ústí nad Orlicí) Štancl F.
pull. 07.06.1982 nalezena mrtvá Sudkov (Šumperk)
- D 70 627 24.08.1981 Lanškroun (Ústí nad Orlicí) Štancl F.
pull. 12.04.1982 nalezena mrtvá Zámorsk (Ústí n.Orl.)

Výr velký - Bubo bubo

Bylo nalezeno 6 obsazených hnízd a hnízdění dalších 5 párů bylo předpokládáno. Okroužkováno bylo 7 ex. pull.

Na 3 hnízdech bylo v úplné snášce zjištěno v průměru 2,67 vejce (1 x 2, 2 x 3). Na 6 hnízdech bylo v průměru 1,33 odrostlého mláděte (1 x 0, 3 x 1, 1 x 2, 1 x 3).

Bělka zjistil hnízdění na starém hnízdě káně lesní na bříze v malém polním lesíku. Dvě mláďata však z hnízda později zmizela. Na jiném skalním hnízdě našel v potravě mimo jiné i po 1 ex. puštika obecného a ondatry pižmové. Diviš našel vedle běžné potravu na hnízdě i dvě liščata. Kalenský dostal zprávu o hnízdě v lomu, ze kterého byla 2 mláďata pracovníky KRNApu vybrána, údajně z obav ohrožení hnízda při těžbě kamene.

Zpětná hlášení:

- A 6 722 07.06.1981 Litice n.Or. (Ústí nad Orlicí) Bělka
pull. 03.11.1981 mrtev pod el. vedením Kostelec n.O.
(Rychnov nad Kněžnou)
- A 7 312 06.05.1983 Kostelec n.Orl. (Rychnov n.Kn.) Bělka
pull. 19.09.1983 mrtev pod el. vedením Bolehošť
(Rychnov nad Kněžnou)

Sýček obecný - Athene noctua

Bylo nalezeno 6 obsazených hnízd a hnízdění 3 párů bylo předpokládáno. Okroužkováno by 9 ex. - 8 ex. pull. a 1 ex. f. g.

Na 1 hnízdě byla v úplné snášce 4 vejce, na 3 hnízdech bylo v průměru 2,00 odrostlého mláděte (2 x 1, 1 x 4).

Bělka píše, že mláďata z jím sledovaného hnízda byla vybrána, pravděpodobně ornitology. Petera píše, že se stále vracejí do stejných dutin, ale navzdory velké snaze žádné další hnízdo nenalezl.

Zpětné hlášení:

E 237 958 16.01.1982 Vamberk (Rychnov n.Kn.) Bureš
F +1K 15.05.1983 kontrol. na hn. Tutleky (Rychnov n.Kn.)
Bělka

Puštík obecný - Strix aluco

Bylo nalezeno 47 obsazených hnízd a hnízdění dalších 22 párů bylo předpokládáno. Celkem 32 párů obsadilo rozvěšené budky. Okroužkováno bylo celkem 110 ex. - 106 ex. pull. a 4 ex. f. g. Změřeny byly 3 ex. f. g.

Na 31 hnízdě bylo zjištěno v úplné snášce v průměru 3,90 vejce (2 x 1, 1 x 2, 5 x 3, 13 x 4, 10 x 5). Na 45 hnízdech bylo v průměru 2,84 odrostlého mláděte (6 x 0, 1 x 1, 6 x 2, 17 x 3, 11 x 4, 4 x 5).

Zcela mimořádně vysoká reprodukce je reakcí druhu na příznivé trofické podmínky, hlavně vyšší denzitu populací lesních druhů hlodavců (myšic a norníka). Bělka sledoval hnízdění na půdě v seně, u jiného páru v budce našel v potravě mimo jiné i 6 ex. myšic. Hájek zjistil hnízdění na starším hnízdě jestřába lesního. Z hnízda byla úspěšně vyvedena 2 mláďata. Petera sděluje, že na něho u dvou hnízd samice při kontrolách útočily.

Ing. Hlaváč zaslal výsledek rozboru 1 vejce, provedeného SVÚ v Jihlavě: HCB HCH HCH DDE DDT+DDD PCB mg/kg
0,059 stopy stopy 0,384 stopy 0,440

Zpětná hlášení:

C 773 015 29.04.1983 Častolovice (Rychnov n.Kn.) Bělka
pull. 14.12.1983 nalezen mrtev tamtéž

C 73 027 04.05.1983 Křivice (Rychnov nad Kněžnou) Bělka
pull. 09.1983 nalezen mrtev Bolehošť (Rychnov n.Kn.)
C 73 028 04.05.1983 Křivice (Rychnov nad Kněžnou) Bělka
pull. 10.10.1983 nalezen mrtev Rašovice (Rychnov n.Kn.)
C 62 800 24.05.1980 Třtice (Náchod) 50.26N 16.05E Diviš
pull. léto 1980 nalezen mrtev Studnice (Náchod 50.25N
16.06E
C 164 385 17.04.1981 Běleč nad Orlicí (Hradec Král.) Dusík
pull. 04.1983 zbytky nad hn. jestřába les. Hr.Král.
C 65 254 02.05.1981 Vilantice (Náchod) Petera
pull. 30.05.1983 nalezen mrtev Bílá Třemešná (Třutnov)
C 64 945 29.04.1977 Hustiřany (Náchod) Petera
pull. 23.01.1983 nalezen kroužek Černožice (Hr.Králové)
C 49 053 06.11.1978 Halda (Ústí nad Orlicí) Štancl F.
pull. 08.05.1983 kontrolován na hnízdě s pull. tamtéž
05.10.1983 kontrolován tamtéž

Kalous ušatý - Asio otus

Bylo nalezeno 21 obsazených hnízd a hnízdění dalších 8 párů bylo předpokládáno. Jeden pár zahnízil v budce. Okroužkováno bylo celkem 46 ex. - 27 ex. pull. a 19 ex. f. g. Změřeno bylo 19 ex. f. g.

Na 14 hnízdech bylo v úplné snášce zjištěno v průměru 4,36 vejce (3 x 3, 3 x 4, 8 x 5). Na 20 hnízdech bylo v průměru 2,20 odrostlého mláděte (6 x 0, 4 x 2, 5 x 3, 4 x 4, 1 x 5).

Reprodukce byla spíše podprůměrná, protože ke zvýšení denzity populací hlavního potravního zdroje - hraboše polního - došlo až po vyhnízdění, v létě a na podzim. Malá část populace se však těmto podmínkám přizpůsobila, protože Petera našel hnízdo s mláďaty ještě 01.09.1983. Petera ještě píše, že jedno z jím sledovaných hnízd bylo zničeno kání lesní a dvě hnízda strakou obecnou.

Zpětná hlášení:

D 63 091	09.05.1978	Lochenice (Hrádec Králové)	Štancl L.
pull.	06.08.1978	zabit na žel. Lochenice (Hr.Král.)	Dusík
D 73 307	07.12.1980	Dívčice (České Budějovice)	Votýpka
f. g.	01.12.1981	nalezen mrtev Tatenice (Ústí n.O.)	Štancl F.
D 56 577	22.08.1978	Halda (Ústí nad Orlicí)	Štancl F.
+1K	17.03.1983	kontrolován tamtéž	
D 70 635	16.09.1981	Halda (Ústí nad Orlicí)	Štancl F.
f. g.	23.10.1983	kontrolován tamtéž	
D 70 650	28.09.1981	Nepomuky (Ústí nad Orlicí)	Štancl F.
f. g.	23.10.1983	kontrolován Halda (Ústí nad Orlicí)	
D 70 675	10.03.1982	Halda (Ústí nad Orlicí)	Štancl F.
+1K	10.11.1982	kontrolován tamtéž	

Sýc rousný - *Aegolius funereus*

Byla zjištěna 2 hnízdění v budkách. Okroužkováno bylo celkem 9 ex. - 4 ex. pull. a 5 ex. f. g. Změřeny byly 2 ex. f. g.

Na 2 hnízdech bylo v úplných snáškách 5 a 6 vajec a 3 a 5 odrostlých mláďat.

Bělka nalezl ve zbytcích potravy v budce mládě drozda zpěvného, myšiči a normíka rudého. Bělka s Vránou pozorovali dne 14.08.1983 nejméně 2 ex. na Vrchmezi (RK).

Inventarizace hnízd 1983	Dívk	Dusík a spol.	Petra	Gbulka a spol.	Hájek	Kurtak	Bílka	Plenkovi	Kollert	Dobrovolný	Votšek	Hlaváč, Ing.	Kalenský	Štancl	Prásl	Přáček	Vrba	Celkem
Buteo buteo	48	7	12	12	18	8	-	2	5	4	5	-	1	20	-	-	-	122
Accipiter nisus	27	-	2	4	-	8	-	1	1	1	1	2	1	3	2	2	2	51
Accipiter gentilis	8	2	10	1	1	4	-	2	1	2	1	1	4	3	-	-	-	33
Pernis apivorus	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2
Circus aeruginosus	13	13	8	4	-	-	2	2	1	-	2	6	-	1	-	-	-	46
Circus cyaneus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Falco subbuteo	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	4
Falco tinnunculus	10	60	11	22	8	3	8	7	2	2	2	2	-	4	2	-	-	137
Tyto alba	-	-	3	2	-	-	2	1	-	2	1	2	-	-	-	-	-	14
Bubo bubo	1	-	-	1	1	2	2	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	6
Athene noctua	-	1	2	3	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	6
Strix aluco	1	6	12	2	4	4	6	3	4	-	2	2	1	8	-	-	-	47
Asio otus	7	2	5	1	1	-	-	4	1	-	2	-	-	3	-	-	-	28
Aegolius funereus	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Celkem	117	93	65	51	33	28	23	23	16	12	10	6	3	43	2	2	2	489
	3	7	-	14	-	12	-	6	6	7	42	-	21	43	-	-	-	155

Kroužkování 1983	Diviš	Dusík a spol.	Peters	Bělka	Hájek	Cibulka a spol.	Kurtak	Štancl	Dobrovolský	Hlaváč, ing.	Prágl	Vrána	Pěčeň	Kaleňský	Celkem	
															120	152
Buteo buteo	68	6	8	11	24	7	2	9	5	1	1	1	2	3	32	152
Buteo lagopus	5	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Accipiter nisus	-	-	9	1	3	11	19	-	-	9	1	9	5	1	146	146
Accipiter gentilis	78	-	13	-	3	-	3	1	2	1	-	-	-	3	36	43
Circus aeruginosus	15	-	1	5	-	4	-	5	-	-	-	-	-	-	93	93
Circus pygargus	40	28	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Circus pygargus	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Falco subbuteo	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Falco tinnunculus	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	7	-	-	-	-	372
Falco tinnunculus	17	201	22	26	40	43	11	-	5	-	4	-	-	-	33	405
Falco tinnunculus	12	1	2	11	3	-	-	-	13	-	-	-	-	-	33	37
Tyto alba	-	7	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	7
Bubo bubo	1	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7
Athene noctua	-	-	7	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	8	9
Strix aluco	5	18	30	33	7	-	4	3	-	6	-	-	-	-	106	110
Asio otus	-	-	1	4	6	-	-	12	-	-	-	-	-	-	27	46
Aegolius funereus	19	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	19
Aegolius funereus	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	4	7
Aegolius funereus	245	260	109	81	76	66	39	8	25	15	7	9	5	3	948	1067
Aegolius funereus	21	1	7	33	10	1	-	25	-	1	8	-	3	3	113	1067
Celkem	266	261	116	114	86	67	39	33	25	16	15	9	8	6	1067	

Praktická ochrana 1983		Dusík a spol.	Vrána	Peters	Bělka	Dobrovolský	Diviš	Kollert	Cibulka a spol.	Hájek	Hlaváč, ing.	Štancl	Voríšek	Celkem
budky 1983	-	9	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	15
umělá hnízda 1983	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	budky	176	111	25	22	22	20	12	8	7	6	4	2	415
	um.hnízda	10	-	1	-	-	-	2	-	-	4	-	-	17

Sběr vývržek 1983		B.buteo	A.gentilis	F.tinnunculus	T.alba	B.bubo	A.noctua	S.aluco	A.funereus	Celkem
Dusík a spol.	15	1	150	500	-	150	37	-	-	853
Bělka	-	-	-	515	12	-	-	-	9	536
Diviš	7	-	175	117	-	-	-	-	-	299
Mercel	-	-	30	-	-	-	-	-	-	30
Celkem	22	1	355	1132	12	150	37	9	-	1718

Měření 1983		B.buteo	B.lagopus	A.nisus	A.gentilis	C.pygargus	F.tinnunculus	T.alba	S.aluco	A.otus	A.funereus	Celkem
Bělka	11	1	1	-	-	-	11	-	-	6	2	32
Štancl	9	-	-	1	-	-	-	-	3	13	-	26
Diviš	6	-	-	-	3	13	1	-	-	-	-	23
Celkem	26	1	1	1	3	24	1	3	19	2	-	81

Seznam členů Východočeské podskupiny Skupiny pro výzkum dravých ptáků a sov

BĚLKA Tomáš	Zámek 1, 517 50 Častolovice
CIBULKA Václav	Sokolovská 600, 537 01 Chrudim
ČIHÁK Kamil	Uhřínov pod Deštnou 10, 517 03 Skuhrov
DIVIŠ Tomáš	Tyršova 698, 552 03 Česká Skalice
DOBROVOLNÝ Alois	Kamenná 65, 588 13 Polná
DUSÍK Miroslav	Lochenice 95, 503 02 Předměřice n/L.
HÁJEK Josef	čp. 93, 569 03 Rozhraní
HLAVÁČ Václav, Ing.	Dělnická 440, 580 01 Havlíčkův Brod
KALENSKÝ Josef	Čsl. armády 579, 543 01 Vrchlabí
KOLLERT Petr	Lípa nad Orlicí 59, 517 21 Týniště n/O.
KURTAK Vladislav	Dobrošovská 938, 547 01 Náchod
PETERA Vladimír	Hustiřany 21, 552 11 Velichovky
PLESNÍKOVI Vl. a Jan	Sezemická 1361, 530 03 Pardubice
PRÁŠIL Jiří	Dimitrovova 960, 503 46 Třebechovice pod Orebem
PTÁČEK Martin	Rumunská 172/6, 541 00 Trutnov
REJMONT Petr	Butoves 7, 507 01 Slatiny u Jičína
ŠTANCL František	Nepomuky 27, 561 34 Výprachtice
VONDRA Jan	Leninova 600, 538 21 Slatiňany
VOŘÍŠEK Petr	Kollárova 1103, 565 01 Chocení
VRÁNA Josef	Francouzská 505, 547 01 Náchod
ZAJÍC Jiří	Rudé armády 810, 500 03 Hradec Králové

Současný stav hnízdicích čápů bílých (Ciconia ciconia) ve Východočeském kraji v roce 1983 po sčítání, které uskutečnila pracovní skupina pro výzkum, evidenci a ochranu čápů v ČSR.

Bohumil Rejman, Litomyšl

Na tomto stručném, nicméně pokud možno, pravdě odpovídajícímu výsledku o současném stavu hnízdicích čápů bílých ve Východočeském kraji během roku 1983 má podíl kolektiv členů pracovní skupiny, který se zabýval sledováním čápů bílých na zmíněném území.

Jsou to: Boháč Dobroslav RNDr., Bělka Tomáš, Beran Josef, Cibulka Václav, Hladík Bohuslav, Hořčíčka Zdeněk, Hošek Milan, Hromádka Miloslav, Kratochvíl Václav, Kult Jiří Ing., Mach Jiří a Alena, Moník Václav, Novák Miroslav, Obhlídal František JUDr., Ouzký Karel, Prášil Jiří, Prskavec Karel, Průchová Světlana, Rejman Bohumil, Sifta Jiří, Štancl František, Štancl Ladislav, Urbánek Lubomír, Vamberra František Ing., Vaněk Jiří Ing., Vávra Vladimír, Vondra Jan a Zajíc Jiří MUC.

Všem jmenovaným patří v první řadě dík za to, že ať ve funkci krajského, okresního organizátora či zpravodaje nebo jen dílčího informátora, který vypomohl pracovní skupině jen několika stručnými informacemi, dokázali se nezištně a bez nároku na jakoukoliv odměnu (naopak veškeré náklady na sledování čápů vynaložené, jakož i poštovné, si hradili sami), nadchnout pro tuto přípravnou sčítací akci, která vyvrcholí v letošním roce ve formě mezinárodního sčítání hnízdicích čápů bílých v celé Evropě.

Všichni společně s dalšími členy pracovní skupiny věříme, že tato hrstka nadšených spolupracovníků dokáže v tomto roce to, co dokázala dvojice osob, totiž Heinrich a Plachetka, právě před padesáti roky.

Jak to vlastně vypadalo s čápy tenkrát ve východních Čechách? Vytypovat přesný počet hnízdicích čápů bílých je velmi těžké,